

Kenmerk: 370782 / 372583

Aan de commissie Voldoende water en droge voeten

Datum: 11 maart 2026

Ontwerp programma Hoogwateraanpak Brabant Oost (Howabo)

Voorstel

1. Kennis te nemen van het concept Ontwerp programma Howabo
2. Kennis te nemen van de bijhorende concept Milieueffectrapportage (MER)
3. Te reflecteren op het concept Ontwerp programma Howabo en het DB te informeren over uw bevindingen

1. Inleiding

Het DB vraagt de Commissie VWDV om te reflecteren op het concept Ontwerp programma Howabo en uw bevindingen met het DB te delen. De aandacht van de commissie zou uit kunnen gaan naar richtingbepalende zaken zoals: lange-termijnimpact (10 – 20 jaar), financiële gevolgen, de ingezette koers, maatschappelijke en/of ruimtelijke gevolgen. Het DB zal uw bevindingen meenemen bij de vaststelling van het Ontwerp programma.

Financiering en kostenverdeling

Waterschap De Dommel en Aa en Maas werkten al eerder samen in het Howabo-dossier (na overstroming van de A2 in 1995). Destijds namen partijen – net als nu – sámen het initiatief en realiseerden zij samen de grootschalige benedenstroomse gestuurde waterbergingen Vughtse Gement – Engelermeer en het Bossche Broek. Partijen spraken toen af dat elke partij – na aftrek van subsidies en andere bijdragen door derden – 50% van de kosten zou dragen. Dit betrof de toerekenbare kosten voor de voorbereiding en aanleg van de waterstaatswerken. Gezien de ook nu weer geldende voor partijen gelijke belangen bij overstromingsrisico-reductie, wordt voorgesteld om opnieuw van een 50%-50% kostenverdeling uit te gaan.

De investeringen zijn totaal geraamd op €485 miljoen en kennen (nu) een bovengrens van €622 miljoen. De waterschappen zijn primair verantwoordelijk voor de financiering. Echter, de problematiek is dusdanig groot en uniek dat cofinanciering vanuit het Rijk gerechtvaardigd lijkt. Daarom stellen de waterschappen voor om nu samen een startkapitaal te reserveren van €350 miljoen. €175 miljoen per waterschap. Dekking voor de gehele opgave moet gevonden worden in cofinanciering.

De reservering is daarmee geen eindbedrag, maar een stevige en noodzakelijke eerste stap om verantwoordelijkheid te nemen en zaken waar te maken. Het geraamde investeringsvolume tot 2035, orde grootte € 335 miljoen, voorziet namelijk in de grootste risicoreductie (insteek: 'wat is nodig').

De €175 miljoen bijdrage van waterschap De Dommel is onderdeel van de besluitvorming VJN 2027.

Open planprocedure: terinzagelegging

Met het vaststellen van het Ontwerp programma door het DB (zie toelichting) start de terinzagelegging. Dit is een open procedure: inwoners, bedrijven, belangenorganisaties en medeoverheden worden uitgenodigd om hun zienswijzen te geven op de het Ontwerp programma Howabo en bijhorende milieueffectrapportage. Met de terinzagelegging van het programma legt het bevoegd gezag zijn beleidsmatige keuzes, doelen en voorgenomen maatregelen voor aan de samenleving. Het betreft een zelfbindend uitvoeringskader zonder directe rechtsgevolgen voor derden. Door terinzagelegging vraag je:

- reacties op de doelen;
- reacties op de gekozen aanpak en maatregelen;
- suggesties voor verbetering of alternatieven.

Het gaat dus om meedenken en beïnvloeden, niet om bezwaar tegen rechtsgevolgen. Alle zienswijzen worden verzameld en beoordeeld en beantwoord in een Nota van Zienswijzen.

2. Toelichting

De Omgevingswet verplicht de waterschappen Aa en Maas en De Dommel om een programma op te stellen waarin zij aangeven hoe zij weer gaan voldoen aan de geldende beschermingsnorm voor de regio 's-Hertogenbosch. Het Programma Hoogwateraanpak Brabant Oost maakt dit beleidsdoel concreet. Het programma is uitvoeringsgericht en beschrijft h oe de waterschappen de benodigde overstromings-risicoreductie binnen welke termijn gaan realiseren.

Het Programma Howabo is 'zelfbindend' en krijgt een directe doorvertaling in het waterbeheerprogramma 6 (WBP6). Als de beide waterschappen "ja" zeggen tegen het programma, dan zeggen zij ja tegen het doel, de uitvoering, de samenwerking, de monitoring, de transparantie, de wettelijke verplichtingen  en de middelen die nodig zijn om het programma daadwerkelijk waar te maken.

De DB's besluiten over de vaststelling en terinzagelegging van het Ontwerp programma. De bevoegdheid van het DB voor de voorbereiding van de door het AB vast te stellen besluiten volgt uit art. 84 Waterschapswet. De Nota van Zienswijzen en het al dan niet daarop aangepaste definitieve Programma Howabo, worden door de AB's vastgesteld. Dit finale besluit is voor WDD nu voorzien op 18 november 2026.

3. Doel van de bespreking

Doel van de bespreking is reflectie op het concept Ontwerp programma Howabo, zoals hierboven omschreven.

De commissie sessies zijn bedoeld als voorbereiding op besluitvorming over het Programma Howabo in het vierde kwartaal van 2026.

4. Werkvorm van de bespreking

4 maart beeldvormende sessie: presentatie over het concept Ontwerp programma Howabo met gelegenheid tot het stellen van technische vragen

11 maart oordeelsvormende sessie: gesprek tussen DB en AB over het Ontwerp programma Howabo met gelegenheid tot reflectie op het programma en uw bevindingen te delen.

5. Vervolgstappen

Vervolgstappen conform planning:



31 maart 2026	DB stelt het Ontwerp programma Howabo vast
April-mei 2026	Terinzagelegging Ontwerp progr. Howabo + Milieueffectrapportage
Juni 2026	Beoordeling Milieueffectrapportage door commissie Mer
Juli 2026	Financiële doorvertaling progr. Howabo in de Voorjaarsnota 2027
2 ^e /3 ^e kwartaal 2026	Opstellen Nota van Zienswijzen (NvZ), opstellen waterbrief
4 ^e kwartaal 2026	Vaststellen NvZ en (aangepast) Programma Howabo door AB's.

Bijlage(n):

Concept Ontwerp programma Howabo

concept PlanMER via link: [PlanMER programma Hoogwateraanpak Brabant Oost](#)